

MUISTIO

Projekti Humppilän ja Urjalan tuulivoimaosayleiskaava
 Aihe Viranomaisneuvottelu (Urjala)
 Päivämäärä 4.12.2014
 Aika 14:00 – 16:15
 Paikka Pirkanmaan ELY-keskus, Tampere

Kutsutut

Leena Lusa	Pirkanmaan ELY-keskus
Seppo Mäkinen	Pirkanmaan ELY-keskus
Marketta Hyvärinen	Pirkanmaan ELY-keskus
Anne Mäkynen	Pirkanmaan Liitto
Pekka Mutikainen	Pirkanmaan pelastuslaitos
Jukka Rajala	Elenia
Juho Uurasjärvi	Elenia
Leena Lahtinen	Urjala
Joonas Yliluoma	Urjala
Jouni Vähäkyttä	Urjala
Matti Kautto	Ramboll
Tuuli Tolonen	Ramboll

Tiedoksi

Soili Ingelin	Pirkanmaan ELY-keskus
Karoliina Laakkonen-Pöntys	Pirkanmaan Liitto
Hannele Kuitunen	Pirkanmaan maakuntamuseo
Tuija-Liisa Soininen	Pirkanmaan maakuntamuseo
Eero Ruotsila	Puolustusvoimat
Sanna Ristonen	Valkeakosken ympäristöpalvelut

Päivämäärä 29/12/2014

Ramboll
 Niemenkatu 73
 15140 LAHTI

P +358 20 755 611
 F +358 20 755 7801
www.ramboll.fi
www.ramboll-analytics.fi

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtajana toimi Seppo Mäkinen, muistion laati Tuuli Tolonen.

Asialista jaettiin kokouksessa. Asialistassa olleet kohdat yhdistettiin siten, että kaavan palautteet, tehtävät täydennykset ja viranomais-ten kommentit käytiin läpi teemoittain. Muistion liitteeksi on kokouksen jälkeen koottu esitettävät muutokset kaavaan ja määräyk-
 siin.

2. Kaavaehdotuksesta saadut lausunnot ja niiden perusteella tehtävät muutokset ja täydennykset sekä viranomaisten kommentit

Käytiin läpi hankkeen menneet vaiheet ja aikataulu. Ehdotuksena nähtävillä olleista kaavoista putoaa pois yhteensä kolme voimalaa (Humppilasta kaksi, Urjalasta yksi)

Käytiin läpi keskeisimmät asiat lausunnoista. Kaavaehdotuksesta on tähän mennessä saatu 29 lausuntoa, joista 16 lausunnossa ei ollut lausuttavaa tai huomautettavaa kaavasta.

Lausunnoista, niiden vastineista ja kaavaan tehtävistä muutoksista käytiin läpi seuraavaa:

Rakennusten suojele kaavassa

- Lahtinen oli tavannut Pirkanmaan maakuntamuseon edustajat ennen viranomaisneuvottelua, ja käynyt heidän kanssaan läpi ehdotukseen tehtävät muutokset: yksi säilyttävällä merkinnällä (/s) osoitettava kohde jää kaava-alueen ulkopuolelle. Maakuntamuseolla ei ollut siihen huomauttamista, koska kaavan tavoite on ohjata tuulivoimaa. Maakuntamuseon kanssa on sovittu, että muistio toimitetaan heille ja tarvittaessa saadaan kommentit sen jälkeen.
- Urjalan rakennuslautakunta oli esittänyt, ettei suojelumerkintöjä sisällytettäisi tuulivoimaosayleiskaavaan. Suojelu on herättämässä ristiriitoja maanomistajissa.
- Kaavoittaja on esittänyt, että kaava-alueita rajattaisiin vielä siten, että myös toinen kohde, kaakkoiskulman /s kohde jäisi kaavan ulkopuolelle.

Pelastuslaitoksen asiat

- Mutikainen kertoi, että pelastuslaitos haluaa varmistua siitä, että turvallisuusnäkökulmia on riittävästi etukäteen selvitetty.
- Kaavoittaja on esittänyt kaavaan lisättäväksi yleismääräystä: *"Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää pelastusviranomaisen lausunto."*
- Keskusteltiin siitä, pitäisikö turvallisuus selvitys olla tehty jo kaavan yhteydessä. Viimeistään rakennusluvan yhteydessä selvitys pitää olla. Koska lopullista voimalatyyppiä ei ole tiedossa, ei lopullista selvitystäkään voida tehdä.
- Sovittiin, että määräystä täsmennetään, esim. *"Tuulivoimaloita koskevan rakennuslupahakemuksen yhteydessä on laadittava turvallisuus selvitys. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää pelastusviranomaisen lausunto."*
- Keskusteltiin suojaetäisyyksistä. Esillä on ollut 600 metrin suojaetäisyys. Urjalassa ei häiriintyneitä kohteita ole alle 600 metrin suojaetäisyydellä paitsi nyt esille tullut turvetuotanto.
- Mutikainen totesi, että turvetuotanto on tullut hieman yllätyksenä tämän hankkeen osalta. Alueella riskinä on turbiinin syttyminen, jolloin palavia osia voi lentää kauemmaksi. Turvetuotantokysymystä täytyy vielä selvittää. Teknisesti voisi olla mahdollista varustaa isommat voimalat sammutuslaitteistoilla.
- Kaavan toteuttamista käsittelevään kohtaan lisätään maininta turvallisuus selvityksen laatimisesta.

Luonto- ja linnustoasiat

- Luonnonsuojeluyhdistysten lausunnoissa on tuotu esiin suojelualueiden läheisyys, luontovaikutukset ja linnustovaikutukset.
- Lahtinen kertoi, että kunnan puolesta on lähdetty siitä, että kun voimalat sijoitetaan Mansikkamäentien molemmin puolin, ei linnustovaikutuksia tulisi niin paljoa. Samoin alkuvaiheessa oli pohdittu, että pohjois-eteläsuuntainen muodostelma olisi linnuston kannalta edullisin. Tämä on hyvä todeta vastineessa.
- ELY on lausunnossaan nostanut esiin ekologisten yhteyksien merkityksen. Kaakkosuolta länteen olevan yhteyden merkitys kasvaa, kun kaava-alueella suoaluetta muuttuu turvetuotantoon.
- Sovittiin, että täydennetään ekologisten yhteyksien vaikutusten arviointia huomioiden Kaitasuon turpeenottoalue ja Pirkanmaan liitossa tekeillä oleva selvitys *Pirkanmaan Ekologinen verkosto* (luonnos 22.10.2014). Turvetuotannon myötä yhteyden merkitys Kaakkosuolta länteen korostuu.

- ELY on lausunnossaan tuonut esiin, että linnustovaikutuksia on tarpeen selvittää suhteessa laajempaan kokonaisuuteen ja siinä muutonaikaiseen merkittävyyteen.
- Kaavoittaja on esittänyt linnustaselvitystä täydennettäväksi mm. muuttolintujen osalta päämuuttoreittejä kuvaavalla kartalla ja arvioinnilla suhteessa laajempaan kokonaisuuteen eli huomioiden muut tuulivoimahankkeet.
- Mäkynen toi esiin, että maakuntaliiton nettisivuilla on selvityksiä, joissa erilaisia karttoja mm. päämuuttoreiteistä.

Petolintujen pesintää koskeva määräys

- ELY oli lausunnossaan tuonut esiin, että petolintujen pesintää koskevaa yleismäärästä pitäisi täsmentää päivämäärillä: " *Petolintujen pesäpaikoilla tulee välttää toimenpiteitä ja häiriöitä 15.2. – 31.8. välisenä aikana.* "
- Kaavoittajan näkemys on, että maininnan päivämäärästä voisi lisätä esim. kaavaselsotukseen. Lain mukaan lintujen pesäpaikkojen häirintä on aina kiellettyä. Kaavan yleismääräyksessä on nyt todettu: "*Tuulivoimaloiden rakentamisessa on erityisesti huomiotava rakentamisen aikainen vaikutus pesimälinnustoon.*"
- Sovittiin, että pohditaan kaavamääräystä ja sitä saisiko ELY:n ja kaavoittajan näkemykset yhdistettyä.
- Sovittiin, että Leena Lusa selvittää asian vielä ELY:n luontopuolen kanssa.

Välke

- ELY:n lausunnossa tuotu esiin, että voimalat aiheuttavat huomattavia välkevaikutuksia Urjalan ja Humppilan puolelle.
- Kautto esitteli tehdyn välkemallinnuksen, jonka mukaan on kohteita, joihin ulottuu noin 15 h välkettä. Välkemallin kanssa päällekkäin on laitettu näkyvyysanalyysi. Näkyvyysanalyysistä on havaittavissa, että voimalat eivät näy kohteisiin, jossa huomattavia välkevaikutuksia olisi. Mikäli voimala ei näy, ei välkettäkään aiheudu.

Melu

- ELY on korostanut, ettei kaavassa tulisi olla tuulivoimaloiden säätämiseen liittyviä teknisiä vaatimuksia.
- Käytiin läpi päivitettyä melutarkastelua. Urjalan tuulivoimaloiden aiheuttama melu ei ylitä YM:n suunnitteluohjearvojen päiväohjearvoja, mutta joillain alueilla säädettävyyttä tarvitaan yöohjearvojen saavuttamiseksi. Kautto toi esiin, että koska selvitykset osoittavat, että tietyissä olosuhteissa säädettävyyttä tarvitaan, ohjeistaa kaavamääräys rakennustarkastajaa ja rakennuslupan hakijaa.
- ELY korosti näkemystään siitä, että kaavassa olisi hyvä olla mainittuna desibelirajat. Lausunnossa esiin tuotu näkemys on lähtenyt siitä, ettei voimaloiden säätäminen jäisi ns. vapaaehtoisuuden varaan. Suunnittelussa on lähtökohtana ollut YM suunnitteluohjearvot ja se on nyt kirjattu auki. Määräyksellä on haettu myös sitä, että se voisi ohjata, jos rakennuslupaa haetaan alueella muulle toiminnalle (esim. loma-asuntoa M-alueelle).
- Hyvärinen huomautti, että melumääräyksessä täytyy muistaa mainita *keskiäänitaso*
- Sovittiin, että kaavoittaja tekee yhdistetyn esityksen määräyksestä ja ELY antaa kommentin asiasta.

Kaitasuon turvetuotantoalue

- luo-1- merkinnällä on osoitettu kaikki kaava-alueen suot ojittamattomilta alueilta.
- Korkein hallinto-oikeus hylkysi valitukset koskien VAPO:n turvetuotannon ympäristölupaa, joten ympäristölupa on lainvoimainen.
- ELY esitti kaavaehdotuksen lausunnossa, että luvan myötä aluetta, ei ole enää tarpeen merkitä luo-merkinnällä.
- VAPO on jättänyt kaavasta muistutuksen, jossa se esittää, että Kaitasuo tulisi varata kokonaisuudessaan turvetuotantoalueeksi (EOT).
- Keskusteltiin vaihtoehtoista alueen kaavamerkinnäksi:
 1. Kaavaehdotuksen mukainen M+luo-1 (jos turvetuotanto ei alakaan, luontoarvot säilyvät)
 2. M
 3. EOT
- Todettiin, että alueen merkintä turpeenottoalueeksi (EOT) olisi iso muutos. Tällä kaavalla ei ole suunniteltu turpeenottoa, joten voisi olla joku kevyempi kaavamerkintä. Turpeenotto voi alueella tapahtua joka tapauksessa ympäristöluvan perusteella.
- Keskusteltiin siitä, että merkitään turpeenottoalue osa-alueerajauksena (pistekatkoviiva) ja sille oma merkintä ja määräys indeksillä, esim. " eot - 1 *Ympäristöluvan (nro 182/2011/1) mukainen turvetuotantoalue (KHO 13.10.2014).*". Kaavalla ei anneta turpeenotolle laajempaa oikeutta, joten siksi määräyksessä on perusteltua mainita KHO:n päätöksestä. Kaavaselostuksessa kuvataan asia auki. Selostuksessa voidaan myös kuvata alueen arvopohja.
- Sovittiin, että ainakin Vapoa kuullaan asiasta erikseen.

Yhteisvaikutukset

- ELY oli lausunnossaan esittänyt kaavaselostusta täydennettäväksi arvioimalla mahdollisia maisemallisia vaikutuksia suhteessa valtakunnallisesti arvokkaisiin alueisiin (huomioiden lähialueiden suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet).
- Tolonen esitteli kartan, jossa on kuvattu lähialueiden tuulivoimahankkeet ja valtakunnallisesti arvokkaat alueet. Punkalaitumen valtakunnallisesti arvokkaalle alueelle voi näkyä samanaikaisesti Humppila-Urjalan ja Punkalaitumen hankkeet. Humppila-Urjalan tuulivoimapuiston alueelle on etäisyyttä lähes 20 km, joten voidaan arvioida, ettei vaikutus ole merkittävä. Muille alueille ei maisemallisia yhteisvaikutuksia muodostu, koska suunnitellut tuulivoimahankkeet eivät ole samaan aikaan näkyvissä.
- ELY totesi tämän arvioinnin riittäväksi.

Muistutukset

- Muistutuksia saatiin 14 kpl, yhdessä oli 120 allekirjoitusta.
- Muistutuksissa palaute oli hyvin samantyyppistä kuin aiemmin.

3. Tarkistettu kaavaehdotus

Kaavaehdotusta on nähtävilläolon jälkeen tarkistettu seuraavasti:

- Voimala 26 on jätetty pois, jolloin voimaloita on jäljellä 6 kpl.
- Kaava-alueen rajausta on muutettu siten, että pohjoisosaa, josta on jo kaksi voimalaa poistunut, rajataan kaava-alueen ulkopuolelle. Kaava-alueen ulkopuolelle on rajattu myös asumista ja loma-asumista, jonka osoittamista kaavassa esim. valtatie melualueella ei ole pidetty tarpeellisena. /s-merkinnällä olleet kohteet on rajattu pois.

- Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä tarkistetaan, kuten aiempaan on todettu.

4. Viranomaisten kommentit

Käytiin läpi vielä viranomaisten kommenttipuheenvuorot. Seuraavassa ne kommentit, joita ei aihekohtaisesti aiempaan käsitelty:

- Elenian edustajat totesivat, että sähköasema on suunniteltu osayleiskaava-alueen ulkopuolelle nykyisen 110 kV voimajohdon alle. Sähköverkosta ei juuri aiheudu ympäristövaikutuksia, kun johdot rakennetaan maakaapelina teiden yhteyteen. Maakaapeleissa on 20kV tai 30 kV jännitteet.
- Maanteiden osalta Hyvärinen (ELY) totesi, ettei maanteistä ole haittaa hankkeelle eikä hankkeesta maanteille. Lahtinen totesi, että Suvikrouvin kohdalta on nykyisin liittymä valtatielle 9, mutta sitä ei voi käyttää voimaloiden rakentamisen aikana. Voimaloiden rakentamisen ajaksi ELY:stä on mahdollista saada lupa tilapäiselle rakentamisen aikaiselle liittymälle. Todettiin, että myös turvetuotanto lisännee liikennettä alueella ja Suvikrouvin omistaja tuskin turvetuotannon liikennettäkään mailleen haluaa. Turvetuotannon osuutta on tässä vaiheessa hankala ennakoida, koska ei tiedetä milloin ja miten toiminta alkaa.
- Mäkynen (Pirkanmaan liitto) kertoi, että alue on maakuntakaavaluonnokseen ehdolla tuulivoimatuotannon alueeksi. Yhteensä kaavassa on ehdolla 29 tuulivoima-aluetta. Tavoitteena on, että kaava tulisi luonnoksena nähtäville helmikuussa.
- Kaavamerkintöihin täsmennyksenä Hyvärinen totesi, ettei kaavassa ole enää ohjeellista ulkoilureittiä ja että SL-merkinnän määräystä voisi päivittää. Kaava-alueen SL-alueet on muodostettu luonnonsuojelualueiksi.

5. Jatkotoimenpiteet ja aikataulu

Kunnan tavoitteena on viedä kaava tammikuussa hyväksymiskäsittelyyn. Lahtinen kertoi, että kaavasta on odotettavissa valituksia, sillä vaikuttaa siltä, että osa osallisista ei hellitä ennen kuin kaikki keinot on käytetty.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16:15

Muistion laati Tuuli Tolonen

Liite Kaavoittajan esitys nähtävillä olleeseen osayleiskaavaehdotukseen tehtävistä muutoksista

LIITE

Kaavoittajan esitys nähtävillä olleeseen osayleiskaavaehdotukseen tehtävistä muutoksista:

Nähtävillä ollut ehdotus	Esitetty muutos	Peruste
Aluerajaus	Kaava-aluetta pienennetään	Voimaloiden vähentyminen ja tuulivoimaosayleiskaavalle tarpeettomien alueiden rajaaminen pois kaava-alueesta.
Ei määräystä turvallisuusselvityksestä	Lisätään yleismääräys: <i>"Tuulivoimaloita koskevan rakennuslupahakemuksen yhteydessä on laadittava turvallisuusselvitys. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää pelastusviranomaisen lausunto."</i>	Pirkanmaan pelastuslaitoksen lausunto
Tuulivoimaloiden rakentamisessa on erityisesti huomioitava rakentamisen vaikutus pesimälinnustoon pesintäaikana.	Täsmennetään yleismääräystä: "Tuulivoimaloiden ja tieyhteyksien rakentamisessa on erityisesti huomioitava rakentamisen aikainen vaikutus pesimälinnustoon. Petolintujen pesäpaikoilla tulee välttää toimenpiteitä ja häiriöitä pesintäaikana."	ELY:n lausunto ja viranomaisneuvottelu
Tuulivoimalan tulee olla tarvittaessa säädettävissä melu- ja välkevaikutusten vähentämiseksi. Tuulivoimalat eivät saa aiheuttaa lähiympäristön asunnoille ja loma-asunnoille asetuksessa määriteltyjen ohjeiden ylittävää melua.	Täsmennetään tv-1 kaavamääräystä: "Tuulivoimaloiden rakennuslupahakemusten liitteenä tulee olla melu- ja varjostusselvitykset valitulla voimalatyypillä. Ennen rakennusluvan myöntämistä tulee varmistaa, etteivät voimalat aiheuta ympäristöministeriön suunnitteluohjeiden 4/2012 keskiäänitasojen ylittävää melua (asuntoalueilla päiväaikaan 45 dB ja yöaikaan 40 dB, loma-asuntoalueilla päiväaikaan 40 dB ja yöaikaan 35 dB)."	ELY:n lausunto ja viranomaisneuvottelu
Uusia asuin- ja loma-asuinrakennuksia tai muuta melusta häiriintyvää toimintaa ei saa sijoittaa alueille, joilla asetuksessa määriteltyjen	Täsmennetään kaavan yleismääräystä: "Uusia asuin- ja loma-asuinrakennuksia tai muuta melusta häiriintyvää toimintaa ei	ELY:n lausunto ja viranomaisneuvottelu

<p>melun ohjearvojen mukaiset melutasot voivat ylittyä.</p>	<p>saa sijoittaa alueille, joille voi aiheutua ympäristöministeriön suunnitteluohjearvojen 4/2012 keskiäänitasojen ylittävää melua (asuntoalueilla päiväaikaan 45 dB ja yöaikaan 40 dB, loma-asuntoalueilla päiväaikaan 40 dB ja yöaikaan 35 dB)."</p>	
<p>Kaitasuo M aluetta, luo-1-merkintä</p>	<p>M – aluetta ja osa-aluerajaus eot-1 "Osa-alue, jolla on voimassa ympäristölupa (lupa nro 182/2011/1) turpeenottoon." luo-1 merkintä poistetaan eot-1 alueelta</p>	<p>ELY:n lausunto, KHO:n päätös turvetuotantoluvasta</p>